

Handläggare
Sofia Svensson
Telefon: 0850826732

Till
Fastighetsnämnden
2010-02-18

Klimathandlingsplan 2020-2023

Remissvar

Förslag till beslut

1. Fastighetsnämnden godkänner och överlämnar fastighetskontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Fastighetsnämnden förklarar ärendet för omedelbart justerat.

Sammanfattning

Kontoret har mottagit *Klimathandlingsplan 2020-2023* på remiss från kommunstyrelsen. Remisstiden sträcker sig till den 18 februari 2020.

Kontoret ser positivt på förslaget till klimathandlingsplan och anser planen vara gedigen, väl genomarbetad och informativ. De synpunkter kontoret har på handlingsplanen rör primärt dokumentets omfattning och struktur samt otydlighet rörande vissa begrepp.

Kontoret vill också särskilt framföra att etappmålet för 2020-2023 om 5 % lägre energianvändning och 10 % mindre mängd köpt energi i byggnader äldre än 10 år innebär en stor utmaning som kommer att kräva ökade medel, då kontorets stora och blandade bestånd nästan helt uteslutande består av äldre byggnader.

Detsamma gäller den fördubblade mängden producerad solenergi, som också är en stor utmaning, då kontoret inte ska tillgodoräkna sig solenergin på idrottsfastigheterna.

Ärendet

Bakgrund

Kontoret har mottagit *Klimathandlingsplan 2020-2023* på remiss från kommunstyrelsen. Remisstiden sträcker sig till den 18 februari 2020.

I stadens budget för 2019 framgick att kommunstyrelsen ska revidera *Stockholms stads miljöprogram 2016 – 2019* och *Strategi för ett fossilbränslefritt Stockholm 2040* under året i samarbete med berörda nämnder och bolagsstyrelser. Detta ärende behandlar revideringen av strategin tillsammans med uppdraget att ta fram en koldioxidbudget med kvarvarande utsläpp enligt Paris-avtalet samt att utreda hur Stockholm kan bli en klimatpositiv stad 2040.

Ett resultat av arbetet med revideringen av *Stockholms stads miljöprogram 2016-2019* är att hierarkin mellan dokumenten inom klimat- och miljöområdet behöver bli tydligare. I förslag till nytt miljöprogram föreslås mål på kort och längre sikt, medan konkretiseringen av åtgärder föreslås ske i handlingsplaner. Revideringen av *Strategi för fossilbränslefritt Stockholm 2040* föreslås därför benämnas *Klimathandlingsplan 2020-2023 - För ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040*.

I stadens *Miljöprogram 2020-2023* anges Stockholms stads målsättningar inom klimatområdet. I *Klimathandlingsplan 2020-2023 - för ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040* konkretiseras ansvarsfördelning och exempel på vilka åtgärder som kan genomföras för att nå målen.

Arbetet med att ta fram *Klimathandlingsplan 2020-2023* har letts av kommunstyrelsen med hjälp av en stadsövergripande samordningsgrupp. Deltagande nämnder och bolagsstyrelser har varit exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, Stockholms Stadshus AB, Stockholms Hamn AB, Stockholm Vatten och Avfall AB, AB Familjebostäder, AB Svenska Bostäder och Stockholm Exergi AB.

Under 2017 och 2018 togs tretton klimatutredningar fram inom ramen för genomförandet av *Strategi för fossilbränslefritt Stockholm 2040*. En av utredningarna *Fossilbränslefri organisation 2030* beslutades av kommunfullmäktige (1 oktober 2018). De övriga tolv anmäldes till kommunstyrelsen (11 april 2018). Dessa klimatutredningar har utgjort det huvudsakliga kunskapsunderlaget i arbetet med åtgärdsförslag i *Klimathandlingsplan 2020-2023*. Åtgärdsförslagen och rekommendationerna från utredningarna har prövats mot ny kunskap och den aktuella situationen i de nämnder och bolagsstyrelser som deltagit i arbetet. En ny uppsättning åtgärdsförslag till och med år 2023 har tagits fram baserat på den bedömda effekten på minskade växthusgasutsläpp.

I arbetet har olika ambitionshöjningar prövats. En klimatbudget som visar återstående utsläpp till år 2040 har räknats fram, och en brantare minskning av utsläppskurvan har studerats.

Klimatpositivitet har analyserats utifrån möjligheten att åstadkomma så kallade negativa utsläpp av växthusgaser inom kommungränsen. Genom dessa ambitionshöjningar är målet att klimathandlingsplanen ska befästa staden som en världsledande internationell förebild i arbetet med att förverkliga Paris-avtalets intentioner.

Förslag till Stockholms stads *Klimathandlingsplan 2020-2023 – för ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040* anger hur staden ska nå sina ambitiösa klimatmål, föreslagna i *Miljöprogram 2020-2023* vilken också är ute på remiss. Dessa mål föreslås vara:

- Ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040, med följande etappmål till 2023:
 - Minskade växthusgasutsläpp – högst 1,5 ton CO₂e per invånare
 - Minskad klimatpåverkan från konsumtionen
- En fossilfri organisation 2030, med följande etappmål till 2023:
 - Minskade växthusgasutsläpp – högst 105 000 ton CO₂e från stadens verksamheter
 - Effektiv energianvändning

Klimathandlingsplanen uttrycker stadens klimatbudget till 2040 i form av en ambition på maximalt tillåten utsläppsmängd om 19 miljoner ton koldioxidekvivalenter under perioden 2020-2040, givet en definierad systemavgränsning. För perioden 2020-2023 redovisas åtgärder för minskade utsläpp av växthusgaser som ska leda till att etappmålet om högst 1,5 ton CO₂e per invånare nås. Dessa åtgärder är angivna som beting för olika utpekade kommunala nämnder och bolagsstyrelser. Åtgärdsbetingen utgör stadens klimatbudget för perioden 2020-2023.

Planen anger också hur staden kan ha netto-nollutsläpp, givet en definierad systemavgränsning, samt vara klimatpositiv 2040. För att nå detta behöver teknik och affärsmodeller för negativa utsläpp utvecklas. Staden kan inte själv uppnå ett sådant ambitiöst mål och därför behövs en kraftsamling tillsammans med såväl stat som EU. Handlingsplanen anger vidare vilka processer som måste drivas för att de långsiktiga klimatmålen ska kunna nås. I planen anges ansvariga nämnder och bolag.

Klimathandlingsplanen beskriver även hur staden kan arbeta med klimatåtgärder rörande konsumtion av till exempel flygresor, mat och byggmaterial.

I *Klimathandlingsplan 2020-2023* konstateras att staden inte har rådighet över flera åtgärder inom framför allt transportområdet, och att frågan om åtgärder för vägtrafikens utsläpp behöver utredas ytterligare.

Synpunkter och förslag

Kontoret ser positivt på förslaget till *klimathandlingsplan* och anser att den är gedigen, väl genomarbetad och informativ. Den är väsentlig för kontorets verksamhet och blir ett viktigt styrande dokument i det fortsatta arbetet med att minska kontorets orsakade växthusgasutsläpp.

De synpunkter kontoret har på klimathandlingsplanen rör dokumentets omfattning och struktur, otydlighet rörande begreppen ”fossilfritt” och ”klimatpositivt”, otydlighet gällande omfattning och beräkning av utsläppsbelägg, inkonsekvens i rubriksättning av tabellerna samt åtgärdernas förväntade påverkan sett till kontorets uppdrag. Nedan följer de specifika förbättringsförslagen.

Dokumentet innehåller många upprepningar i de olika kapitlen vilket gör dokumentet svårt att överblicka. Strukturen och avgränsningarna mellan de olika delarna blir otydlig och dokumentet upplevs som något oordnat och till viss del inkonsekvent när det gäller systemavgränsningar. Resultatet blir att det kommunicerande syftet med handlingsplanen riskerar att gå förlorat och att färre kommer kunna tillgodogöra sig dokumentet. En översyn med avsikt att förkorta och renodla dokumentets kapitel samt tydligare förklara avgränsningen i de olika delarna i respektive kapitel skulle bidra till att öka förståelsen samt resultera i enklare tillämpning av planen. Ett alternativ är att lyfta ur bakgrundsinformationen till målen, som ofta och i olika utsträckning upprepas i de olika kapitlen, och samla den i ett eget kapitel. På så sätt skulle renodlade åtgärdskapitel bli enklare att tillämpa och klimathandlingsplanen fungera mer som just en handlingsplan.

Fastighetskontoret
Utvecklingsavdelningen

Hantverkargatan 2
Box 8312
104 20 Stockholm
Växel 08-508 270 00
Fax 08-508 27 070
fastighetskontoret@stockholm.se
stockholm.se

Vidare skulle en sammanställning av åtgärder och beting för respektive ansvarig utförare vara önskvärt för att skapa en ökad tydlighet.

Fossilfritt och klimatpositiv som begrepp anser kontoret vara missvisande då flera områden och utsläppskällor är exkluderade. I systemavgränsningen framgår det att klimatmålen endast omfattar delar av bränsle- och energianvändningen, men i klimathandlingsplanen i övrigt behandlas många andra utsläppsparametrar relativt blandat i olika kapitel, exempelvis arbetsmaskiner, konsumtion och byggnation, varför det blir otydligt vad som egentligen menas med *fossilfritt* och *klimatpositiv*. Begreppet *fossilenergifritt* anser kontoret bättre svarar upp mot det målet syftar till.

Kontoret anser att det vore behövt med ett klagande hur det totala CO₂e-betinget har räknats fram, det vill säga vad för parametrar som ingår och inte för respektive nämnd och bolag. Om det totala utsläppsbetinget är en sammanräkning av de tidigare presenterade åtgärderna i tidigare kapitel är oklart, och går inte att utläsa eftersom åtgärderna adresseras flera ansvariga utförare. En annan parameter som kontoret önskar belysa är att det inte tydligt framgår hur utsläppsminskningarna ska beräknas. Givet att systemavgränsningen gällande organisationens utsläpp ska tillämpas så ges viss vägledning i beräkningarna, men exempelvis frågan gällande tjänsteresor kvarstår i och med att dessa enligt systemavgränsningen bör ingå, men inga utsläppsbeting i klimathandlingsplanen eller mätvärden för detta finns för kontoret.

Även om den exakta beräkningsmetoden och avgränsningar kommer att framgå av andra riktlinjer eller styrdokument bör den även framgå tydligt och detaljerat i klimathandlingsplanen så att den kan ligga till grund för nämnders och bolags målsättning och åtgärdsplaner. Vidare torde det även framgå hur stor del av CO₂e-minskningen för respektive åtgärd som åligger fastighetsnämnden. I klimathandlingsplanen går det idag inte att utläsa hur mycket av utsläppsminskningarna som härrör till respektive ansvarig i åtgärdstabellerna. Dessa borde sammanslaget ge det totala utsläppsbetinget för respektive nämnd och bolag, något som inte går att utläsa.

Slutligen önskar fastighetskontoret framföra att etappmålet för 2020-2023 på 5 % lägre energianvändning och 10 % mindre mängd köpt energi i byggnader äldre än 10 år är en krävande utmaning som kommer driva resurser. Kontorets byggnader består till en övervägande del av byggnader äldre än 10 år varför målet om 10 % minskning av köpt energi är ett oerhört svårt mål att nå under en 4-årsperiod, oaktat extra tillskott av resurser. Det bör även ifrågasättas huruvida detta är en rätt prioritering av resurser. Detsamma gäller den fördubblade mängden producerad solenergi, då det är

idrottsförvaltningen och inte kontoret som får tillgodoräkna sig den solenergin som produceras vid stadens idrottsfastigheter. Det är nämligen på idrottsfastigheterna som störst möjlighet att installera anläggningar för solenergi finns i kontorets fastighetsbestånd.

Slut

Bilagor

1. Klimathandlingsplan 2020-2023 (sid 1-7 av 71)

Fastighetskontoret
Utvecklingsavdelningen

Hantverkargatan 2
Box 8312
104 20 Stockholm
Växel 08-508 270 00
Fax 08-508 27 070
fastighetskontoret@stockholm.se
stockholm.se

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn

Håkan Falk

Datum

2020-02-06